

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

regis locum Francfordiam, elegeruntque Fridericum Austria ducem, Alberti regis fratrem patruelem, adolescentem tum moribus maturum: Vicesimum enim sextum, aut circiter, cum eligeretur, agebat: in quo spes tum maxima fuit sustinendi Imperij: Sed erat ille Fabio Maximo propior, quam Scipioni, multa reponens in cunctatione: nihil illi de celeritate cōficienda rei. Sed hac postea. Prima illi fuit cura, sublata de natione Germanica neutralitate, cui à temporibus assumpti Alberti inharebat, subdere colla Eugenio pontifici. Placavitq; Amadeum Sabaudia ducem, quem Basileensi concilio creatum pontificem, dixere Felicem. Ille enim suasu Friderici regis, posito pontificis nomine, ad pedes venit Eugenij, qui illum legationis titulo perornauit. Tum concilium Basileense, subductis paulatim patribus, coepit euanescere. Laus egregia Friderici, pacem ecclesiae reddidisse: sed aliquanto maior, si hoc adiecisset operi suo, ut auro provinciae non emungantur, vel ut ipse pater patrum, ex auro, quod ex annatis corrodit, Christianismum tutaretur, non suos nepotes glorificaret. Hac qualicunq; oculo tum rex, ut per omnem aetatem reliqua Imperij detrimenta, dissimulabat.

CAPVT XXXI.

Adolphus per ea tempora dux Slesuicensis & comes Holsatiae, qui cum difficili ac diuturno bello, pro eo ducatu cum Danorum rege dimicasset: iam Christophoro Bauaro in regem assumpto, ducatum de manu regis accepit in feudum, redditag; sunt ei omnia, quae olim ad ducatum pertinebant, quaeq; longo tempore inquietata fuere à diebus caesi patris eius: cum primum Margareta regina, deinde Ericus rex eius adoptione filius multa inde per annos supra triginta tulissent, de quibus
concer-

concertatio fuit vsque ad nouissima eiusdem Erici regis tempora: Limites autem ducatus sunt ad pontem vsq³ Coldingen, quæ tum omnia sunt reddita Adolpho duci iussu regis noui Christophori. Quo tempore, cum Osnaburgenses ciues, conspirantes capitulo, Ericum episcopum suum expulerunt diœcesi: quod Iohannem fratrem suum comitem de Hoia sineret omnia in diœcesi pro arbitrio agere. Erat Iohannes armis natus, castris magis quam ecclesijs deditus: Vnde factum est, vt cum omnia pro sua fronte gereret, episcopo fratre quiescente, odium inexplabile suo capiti, fratrisq³ induceret. Pulsus autem ecclesia Ericus, per arma fratris iniuriam vindicauit. Et ille, cum multis sæpè prælijs iritaret ciues Osnaburgenses, multosq³ sæpè & caderet, & caperet, audentior factus, cepit hostes contemnere. Vnde factum est, vt captus aliquando, dum audentiùs quàm prudentiùs dimicaret, inuehitur captiuus in urbem. Tam arctis autem innexus est vinculis, vt cauea clauderetur, in qua se vir procerus erigere non posset in sublime: multisq³ annis in eo seruatur vsque ad instans bellum, quod Theodericus archiepiscopus Coloniensis gerebat in Susatum. Nanti tunc copiae, quæ militare archiepiscopo venerant, primum duxere in Osnaburgum, oppugnationem minitantes, nisi Iohannes laxaretur. Quo tempore post septennium claustra euasit. Erat autem à nato Christo annus quadragesimus quartus post mille quadringentos, cum ciues Susatenses, qui sub archiepiscopo Coloniensi fuissent per annos ducentos octuaginta, à tempore Friderici I. Imperatoris, quo ille Henricum Leonem ducem Saxoniae prouincijs pulsum, omni exuerat feudi dignitate. Cum Philippus archiepiscopus Coloniensis, quantam potuit Westphaliæ, quæ antè Henrico paruit, partem

Ggg

abstrahē-

abstraheret, assumpto titulo ducatus Westphaliae, quem hodie tenent archiepiscopi Colonienses. Tum & Susatum cepit parere ecclesiae Coloniensi, usque ad tempora, quae nunc scribimus: nam hoc tempore colla subdixerant iugo, quod se dicerent ab archiepiscopo in antiquis libertatibus arctari. Ad Adolphum Cliuensem ducem defecerunt, cui, saluis immunitatibus antiquis, sacramentum fidelitatis praestiterunt: multis interim nuncijs ac literis hinc atque inde missis ad ducem, ut abstineret aliena ditione: ad urbem, ut ad eam rediret, agnoscens, quem debuit, Coloniensem archiepiscopum dominum in temporalibus & spiritualibus. Sed cum toto triennio his atque alijs vijs nihil proficeretur, ad arma peruentum est vtrinque comparata. Iohannes Cliuensis Adolphi filius, tunc filius familiars, cum valido praesidio urbem tuendam ingreditur, passus in ea obsideri: Theodericus autem archiepiscopus comparatis copijs ad obsidendum separat. Venerat illi auxilio Wilhelmus Lantgravius Thuringiae, dux Saxoniae: inter agmina sua ducens duo millia quingentos ex Bohemis homines armis iamdiu innatos, & qui sine exemplo crudeliter desceuerunt. Hi, ut diximus, in ipso itinere Iohannem de Hoia comitem, Osnaburgi vinctum, solis comminationibus relaxarunt. Obsedit ergo archiepiscopus Susatum multis millibus armatorum: Oppugnauit autem toto mense, raro intermittens bombardarum tonitrua. Sed cum ea non terrerent ciues, apparatis magna multitudine scalarum, statuit varijs simul locis inuadere murum. Erat ea scalarum multitudo & id roboris, ut una tres aut quatuor in quaque starent & ascenderent. Oppidani aduersus ea miserunt lapides ac trabes: Sed omnium erat validissimum defensionis genus: Sartagines in muris dis-

pone-

ponēbant per intervalla, subiecto igne, pultes in aquis bullienti feruore miscebant: Hunc liquorem capacibus vasis feruescentem fudēre in armatos, scalis incumbētes: Exuperabat ea vis omne gēnus tormentorum: In ipsis suis armis ardore excruciatī suffocabantur: Tormenti gēnus incomparabile. Tali tum modo defensi muri: periēre ex scandentibus plurimi, qui pro suo debito primi venerant ad arma: Nam Bohemi facīle cessēre indigenis honorē, vt militia praelati, primi essent in periculis. Archiepiscopus eo accepto incommodo, oppugnationem deseruit. Ex hoc tempore Susatum in iure ducis Cliuensis permanebat.

CAPVT XXXII.

Per idem tempus, Delphinus regis Franciæ Ludouicus, is qui postea regnum diu tenuit: Est enim Delphinatus in Francia principatus, qui viuente patre, primogenito regis filio permittitur, proximus gradus ad regnum, patre subducto. Is tum valida armorum manu stipatus, ad Rheni ripam duxit. Sexaginta tum millia ferebantur eius sequuti signa: quibus & Basilea mœnia disturbanda, qui tum etiam in concilio perstinaciter permanebant: sed & Argentinæ pulsabantur mœnia, non ignorante, vt ferebant, rege Romanorū Friderico: qui ciuitates Imperij ad eam fluminis ripā Rheni minus Imperio parentes, ad iuga coëgit. Switensibus quoquē idem congressus, stragem in illis perēgit. Armiaci autem per illam etatem habuēre nomen inuictorum, vt nostra memoria ante paucos annos iidem Switenses sunt habiti. Mira Friderici regis vel patientia, vel prudentia, vel virunque: vt maluerit Imperio minus audientes, per alios, quā suis armis castigari. Fecisse idem fertur etate nostra in Australibus